

**МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ
ФІЛАЛАГІЧНЫ ФАКУЛЬТЭТ
Кафедра тэарэтычнага і славянскага мовазнаўства**

Анатацыя да дыпломнай работы

“ЧЭШСКА-БЕЛАРУСКІЯ КВАЗІПАРАЛЕЛІ”

ІВАНЮК Яна Алегаўна

спецыяльнасць “Славянская філалогія”

Навуковы кіраўнік:
кандыдат філалагічных навук
дацэнт Івашына Наталля Васільеўна

Мінск, 2022

РЭФЕРАТ

Іванюк Яна Алегаўна

Чэшска-беларускія квазіпаралелі

Структура даследавання: дыпломная работа складаецца з уводзінаў, трох глаў, заключэння, слоўніка чэшска-беларускіх амонімаў і спісу выкарыстанай літаратуры.

Аб'ём даследавання: 112 старонак, 38 крыніц.

Ключавыя словы: беларуская мова, чэшская мова, квазіпаралелі, міжмоўная аманімія і паранімія, унутрымоўная аманімія, лексіка-семантычныя змены, слоўнік квазіпаралеляў

Аб'ект даследавання: чэшска-беларускія міжмоўныя амонімы і паранімы.

Прадмет даследавання: спецыфіка ўзнікнення і функцыянавання міжмоўных амонімаў і паранімаў у чэшскай і беларускай мовах.

Мэта даследавання: выявіць і апісаць чэшска-беларускія квазіпаралелі на аснове перакладных і тлумачальных слоўнікаў.

Метады даследавання: метады суцэльнай выбаркі пры адборы матэрыялу, апісальны і супастаўляльны метады, метады аналізу дэфініцый, а таксама агульнанавуковыя метады абагульнення і параўнання.

Актуальнасць даследавання: з'ява беларуска-чэшскай міжмоўнай аманіміі і параніміі з'яўляецца адной з тэм, якая не да канца прапрацавана ў сучасным мовазнаўстве. На аснове вывучаных дадзеных можна комплексна апісаць прычыны з'яўлення аманімічных адзінак паміж мовамі. Дыпломная работа можа паслужыць дадатковай асновай для выкладання лексікі чэшскай мовы, быць карыснай не толькі для выкладчыкаў, але і паўплываць на працэсы матывацыі навучэнцаў у пачатку паспяховага шляху будучага пакалення перакладчыкаў.

Наватарства даследавання: міжмоўная аманімія з'яўляецца значнай і істотнай часткай у беларуска-чэшскіх моўных адносінах. Нельга сказаць, што праблема аманіміі паміж чэшскай і беларускай мовай прысвечана мала даследаванняў, аднак зразумела, што падобных даследаванняў недастаткова, і супастаўленне моў патрабуе далейшага вывучэння.

Вынікі даследавання: вынікам даследавання з'яўляецца слоўнік чэшска-беларускіх квазіпаралеляў. На падставе мовазнаўчых крыніц,

прысвечаных абранай тэме, а таксама выкарыстання перакладных і тлумачальных слоўнікаў была даследавана семантыка лексем і прааналізаваны шляхі ўзнікнення квазіпаралеляў у чэшскай і беларускай мовах.

Галіна практычнага прымянення: матэрыял дыпломнай работы можа быць выкарыстаны пры вывучэнні чэшскай мовы ў ВНУ, пры распрацоўцы лекцый па сямасіялогіі, разглядацца ў межах факультатываў, спецкурсаў, выкарыстоўвацца пры напісанні курсавых і дыпломных работ адпаведнай тэматыкі, а таксама могуць прадстаўляць інтарэс для ўсіх, хто цікавіцца чэшскай і беларускай мовай.

РЕФЕРАТ

Иванюк Яна Олеговна

Чешско-белорусские квазипараллели

Структура исследования: дипломная работа состоит из введения, трех глав, заключения, словаря чешско-белорусских омонимов и паронимов и списка использованной литературы.

Объём исследования: 112 страниц, 38 источников.

Ключевые слова: белорусский язык, чешский язык, квазипараллели, межъязыковая омонимия и паронимия, внутриязыковая омонимия, лексика-семантические изменения, словарь квазипараллелей

Объект исследования: чешско-белорусские межъязыковые омонимы и паронимы.

Предмет исследования: специфика возникновения и функционирования межъязыковых омонимов и паронимов в чешском и белорусском языках.

Цель исследования: выявить и описать чешско-белорусские квазипараллели на основе переводных и толковых словарей.

Методы исследования: метод сплошной выборки при отборе материала, описательный и сравнительный метод, метод анализа определений, а также общенаучные методы обобщения и сравнения.

Актуальность исследования: феномен белорусско-чешской межъязыковой омонимии и паронимии является одной из тем, которая не до конца изученных в современном языкознании. На основе изученных данных можно комплексно описать причины появления омонимичных единиц между языками. Дипломная работа может служить дополнительной основой для обучения чешской лексике, быть полезной не только преподавателям, но и влиять на процесс мотивации студентов в начале успешного пути будущего поколения переводчиков.

Новаторство исследования: межъязыковая омонимия является значимой и существенной частью белорусско-чешских языковых отношений. Нельзя сказать, что проблеме омонимии между чешским и белорусским языками посвящено мало исследований, но ясно, что таких исследований недостаточно, а сравнение языков требует дальнейшего изучения.

Результаты исследования: результатом исследования является словарь чешско-белорусских квазипараллелей. На основе лингвистических источников, посвященных выбранной теме, а также с использованием переводных и толковых словарей изучена семантика лексем и проанализированы пути возникновения квазипараллелей в чешском и белорусском языках.

Область практического применения: материал дипломной работы может быть использован при изучении чешского языка в вузах, при разработке лекций по семасиологии, рассматриваться в рамках факультативов, спецкурсов, использоваться при написании курсовых и дипломных работ по соответствующей тематике, а также может быть интересен всем, кто интересуется чешским и белорусским языком.

ABSTRACT

Ivaniuk Yana Olegovna

Czech-Belarusian quasi-parallels

Thesis structure: the thesis consists of an introduction, three chapters, a conclusion, a dictionary of Czech-Belarusian homonyms and a list of references.

Thesis size: 112 pages, 38 sources.

Key words: belarusian language, czech language, quasi-parallels, interlanguage aponymy and paronymy, intra-lingual aponymy, lexico-semantic changes, dictionary of quasi-parallels

Research object: czech-belarusian interlanguage homonyms and paronyms.

Research subject: the specifics of the emergence and functioning of interlanguage homonyms and paronyms in the Czech and Belarusian languages.

The aim of the thesis: identify and describe Czech-Belarusian quasi-parallels based on translation and explanatory dictionaries.

Research methods: the method of continuous sampling in the selection of material, descriptive and comparative methods, the method of analysis of definitions, as well as general scientific methods of generalization and comparison.

The relevance of research: The phenomenon of Belarusian-Czech interlanguage homonymy and paronymy is one of the topics that has not been fully worked out in modern linguistics. Based on the studied data, it is possible to comprehensively describe the reasons for the appearance of homonymous units between languages. The thesis can serve as an additional basis for teaching the vocabulary of the Czech language, be useful not only for teachers, but also influence the processes of motivation of students at the beginning of the successful path of the future generation of translators.

The novelty of research: interlanguage homonymy is a significant and essential part in the Belarusian-Czech language relations. It cannot be said that few studies have been devoted to the problem of homonymy between the Czech and Russian languages, but it is clear that such studies are not enough, and the comparison of languages requires further study..

The results of the study: the result of the study is a dictionary of Czech-Belarusian quasi-parallels. On the basis of linguistic sources devoted to the

chosen topic, as well as the use of translation and explanatory dictionaries, the semantics of lexemes were investigated and the ways of the emergence of quasi-parallels in the Czech and Belarusian languages were analyzed.

Field of practical application: the material of the thesis can be used in the study of the Czech language at the university, in the development of lectures on semasiology, be considered within electives, special courses, used in writing term papers and theses on the relevant topics, and may also be of interest to anyone interested in Czech and Russian.